

Jaargang 43, nummer 2,
juni 2018

Historische vereniging voor de IJsseldelta Jan van Arkel

0 100 200 300 400 500 Meter.

Inhoud

EEN FEESTELIJK OPGETUIGDE STRAAT - <i>Johan Prins</i>	3
DE MUSICI VAN BUITEN NIEUWSTRAAT 46 I - <i>Johan Prins</i>	5
LAATSTE JOODSE BEGRAFENIS IN KAMPEN - <i>Jaap van Gelderen.</i>	13
AARDAPPELS SCHILLEN - <i>Johan Prins</i>	15
EEN RK PAROCHIE OPRICHTEN VIEL NIET MEE - <i>Jos van Dam</i>	17
NICO DE GROOT ACHTEROP DE FIETS VAN TEUN - <i>Reijer van 't Hul</i>	29
INTUSSEN NR. 10 - <i>Jaap van Gelderen</i>	33

Illustratie omslag:

Leden van Cuby & the Blizzards in de gloriëtijd van de bluesgroep, v.l.n.r. Hans la Faille, Harry "Cuby" Muskee, Herman Deinum en Erwin Java. Foto uit 2001 in eigen beheer gemaakt.

Ten geleide

De een speelde basviool (beter bekend als contrabas) en de ander basgitaar. Izak van Boele en Herman Deinum woonden, na elkaar, beide op Buiten Nieuwstraat 46 I in Kampen. Twee foto's brachten herinneringen boven van een tijd vóór de oorlog, van een tijd in de oorlog en van een tijd daarna. Beide musici zouden vanuit het raam van hun woning de overzijde van de straat totaal niet meer herkennen.

Toen uiteindelijk een bisschoppelijke hiërarchie in Nederland was geaccepteerd, was het bisschop Zwijsen die zich afvroeg of IJsselmuiden een eigen rooms-katholieke parochie moest krijgen. Om die met succes te bepleiten

reisden IJsselmuidenaren af naar Utrecht waar de bisschop zetelde. Dat wordt althans aangenomen schrijft Jos van Dam in het artikel over de moeite die het gekost heeft een eigen kerk te bouwen voor een eigen parochie.

Reijer van 't Hul schreef een gedicht naar aanleiding van een herinnering van zijn vader, de 96-jarige Teun, dat past in '2018 Jaar van Verzet' Verzet weliswaar met een knipoog maar toch en het gegeven valt als een puzzelstukje op zijn plaats. We weten nu hoe Nico de Groot vanuit het zuiden van het land bij de familie Schutte op het Kampereiland tercht is gekomen.

De musici van Buiten Nieuwstraat 46 I

Johan Prins

In de bovenwoning Buiten Nieuwstraat 46 I woonde vele jaren beroepsmusicus en contrabassist bij het Kamper Stedelijk Orkest Izak van Boele met zijn vrouw Mientje Visser. Nadat zij op 17 februari 1936 overleed vond Van Boele onderdak in de Gast- en Proveniershuizen aan de Boven Nieuwstraat. Nieuwe bewoners werden Pieter Deinum en zijn vrouw en successievelijk drie zoontjes.

Op 8 november 1946 werd als derde en laatste jongetje in die bovenwoning geboren de latere nationaal en internationaal bekende popmusicus en basgitarist Herman Deinum. De families Van Boele en Deinum kenden elkaar.

Het weerzien van een foto, het opdiepen van een plaat waar de tijd driftig aan heeft geknabbeld en een stimulans van Jaap van Gelderen leidde tot het graven in mijn herinnering en het verzamelen van enkele mij tot dan toe onbekende gegevens.

Izak van Boele overleed op 13 november 1942 en werd op De Zandberg, de Kamper begraafplaats in IJsselmuiden begraven op 17 november. (Lees verder wat Jaap van Gelderen daarover schrijft.) Herman van Deinum woont tegenwoordig alweer heel wat jaren in Nijverdal.

De contrabas

Bij Jaap (van Gelderen) thuis viel mijn oog enige maanden geleden op een foto van een man met

klein postuur. Gekleed in muzikantenuniform houdt hij op die foto een contrabas overeind die zo'n beetje boven hem uitsteekt. Ik zeg tegen Jaap: "Die foto heb ik eerder gezien. Daarop staat Boele de buurman van mijn grootouders bij wie mijn moeder als jong meisje, misschien wel tot haar huwelijk [met de 'kwekeling met akte' Johannes Prins¹] vrijdagavonds het licht moest aansteken."

Jaap zegt: "Dat is Van Boele" OK, Van Boele dus. Bijna zeventig jaar heb ik niet anders gedacht dan dat naast opoe en opa Bulder het joodse echtpaar Boele heeft gewoond. Even wennen: het was dus het echtpaar Van Boele.

Van Boele woont (in die tijd) dus op een bovenhuis in de Buiten Nieuwstraat op nummer 46 I. Opoe en opa Bulder wonen Buiten Nieuwstraat 48 I. Ook op een bovenwoning dus. Ik heb nooit gehoord dat zij bij de burens vrijdagavonds het licht gingen aandoen. Dat lieten ze over aan hun doch-

Hoe er ondanks veel weerstand 'roomse' kerk in IJsselmuiden kwam

Jos van Dam

Historische context.

Om de gebeurtenissen rond 1860 te kunnen begrijpen, lijkt het me noodzakelijk enige informatie over de geschiedenis van de katholieken in Noord-Nederland en meer specifiek in Kampen/ IJsselmuiden te geven.

Nadat in de 16e eeuw het Spaanse gezag verdreven was uit de Noordelijke Nederlanden (80-jarige oorlog), werd met name het protestantse Calvinisme door de overheid bevoordeeld en het katholicisme uiteindelijk zware beperkingen opgelegd. In 1592 verklaarde Rome de Utrechtse kerkprovincie tot 'missiegebied' omdat, althans naar mening van de katholieke kerk, de bevolking weer tot het 'heidendom' teruggevallen was. Deze situatie wordt aangeduid als de zogenaamde Hollandse Zending. In feite werd de katholieke kerk in Noord-Nederland bestuurd vanuit Zuid-Nederland (Brussel). Katholieken werden, na aanvankelijke vervolgingen, uiteindelijk wel getolereerd, vooral in de grotere steden, als men maar niet openlijk met zijn/haar katholicisme te koop liep. In veel steden kwamen katholieken samen voor de eucharistie in 'schuilkerken' die aan de buitenkant niet herken-

baar waren als kerk. Zo werd in Kampen in 1635 door de paters Franciscanen een schuilkerk in de Voorstraat (nu nr. 26) ingericht en in 1674 kwam er een pastoorskerk in de Rijnvischgang.

De officiële positie van de katholieke Kerk in Nederland verbeterde toen de Bataafse republiek in 1796 de scheiding van kerk en staat afkondigde.

De verschillende kerken kwamen op gelijke voet. Een deel van de kerkgebouwen, die in de 16e eeuw waren overgegaan naar de protestanten, werd teruggegeven aan de katholieke gemeenschap. Zo kreeg de Kamper rooms-katholieke gemeenschap door tussenkomst van koning Lodewijk Napoleon in 1809 de Buitenkerk terug. Wel bleef de controle van de staat belangrijk: zo mochten geestelijken in het openbaar geen ambtskleding dragen, mochten geen kerkelijke optochten worden gehouden